

Советск коммунизмн чидл урдк-урдкаси ода ик

Американск журналист Эммет Хьюзин дөгр

НЬЮ-Йорк. (ТАСС). «Тайм» болн «Лайф» журналудин газдин керг-төрин аңгыни гардач Эммет Хьюз, «Америк дилгидиге» гидл нерәдлгәтә дөгр барлдж гаргъа, әнүңдәи ән, Советск Союзла солә хәләңиң күүндәр кедж хагъадж үзтә гидж Соединени Штатсиг дууджана. Нарт делкән төрт Соединени Штатсиг чинр багърулл-гьнуур авч ирси, дәнә хөбтк газдин политик тус уга болв гидж Хьюз шалгъджана.

1953 джыл ән дөгрин автор президент Эйзенгауэрин дарук болдж бәсиң, 1956 джыл сунгъврин өм-нә кампая цагла, әнүңд келх үг болн герчдлгь беддлгидн дөнъ боксин.

Советск Союз Соединени Штатсур аамшгәтә гидл дуудвр кев, болв политик үзүңгәчир әнүг чикәр үндлж чадси уга, әнүңд ягъдж хәрү өгән медж чадси уга гидж Хьюз тоолджана. «Нарт делкән хойрч дәнә хөби, американск дипломатр, дипломатическ тууджин сургъмджиг әрүдәр, дас гидж багъар герчдлжәлә» — гидж ән бичдјәнә.

1953 джилн өкләр Джон Фостер Даллес государственн сәгләтр бәсиң цагтан, ән дажнас хәләгъәд, Соединени Штатсиг газдин политикниг шинәс үнлх болдж үтән өглә гидж автор толдж кеджәнә, болв Соединени Штатсиг правительств, Труман болн Ачесон бәәх цагт ямаран политик кеджәси болна, тини үн уга болн бәрг уга политикән цааранджәнә бәр бәиң гидж Хьюз герчдлжәнә. Автор, нег үлү, Советск Союзин «политическ бәрмтг» гидл нерәдлгәтә политикниг болн Советск Союзур аамшгәтәгъар хәләлгъи — американск гардчирин буршалгъна өмнәс нег мөсдлж кеджәнә. «Дипломатий олзлгъиң авад хәләлә. — түрүн джилмүд күүндәрмүдт гүн иткл уган тускар келгдг билә, дарук джилмүд болла, темдтә девсәгд бас тер мет магъдмар гуңдла билә» — гидж ән бичдјәнә.

«Тайм» болн «Лайф» журналудин газдин керг-төрин аңгыни гардач. Советск Союзин туст иньгилгъни хаалгъд бичдјәши, болв Хьюз тодрха, медгмәр кеджәнә, әнүңд гүн иткмдјәр болла, Соединени Штатс-

ин сә хәләлгънә Американск чидлгь давулдж икдүлдг, Советск Союзин белгичиң күүң үндлго американск гардчирин ухан-тоолвриг кәлд керг уга.

Болси бийн, Соединени Штатсиг политик тус уга билә, әнүңд тәвси ах гисиң нег чиги кәсләң күүңд чадх аргъ учрси уга: Китдин Оли-әмтнә Республикд цоклгь өгх, Дорд Европиг судлхх, Германиг негдүлх, НАТО-т Деед үгиги политическ дарәгъна әрзев гидж олзлх. Дунд Дорд үзт «дигдара» хадгълх. «Тегәд, цуг ән джилмүдин әрцд биди дипломатиг советск коммунизмлә күүндәр келгънәс, әс гидж тер күүндвриг хоран саалгънас гаргълин төлә олзлхар зүткәлвдн», — гидж автор немдж кеджәнә.

Соединени Штатсиг цуг күчлгъс бәәси бийн, «советск коммунизмин чиднә урдк-урдкаси ода ик» гидж автор темдлжәнә.

Өдгә цагт американск дәнә басмуд; «советск ракетс күрх дүнгә тулгд бәәнә гидж темдлгәд, Хьюз герчдлжәнә: «Дәнә халхд иттә болджаси тоотн, экономическ халхд нег үлү багъ биш болдж гарв. Альк үзгәсиң хәләв чиги американск даву чиднә багърад йовна. Советск промышленностин өслтин йовудн — джилдән 9,5 процент, 10 джиләс багъ биш цагт промышленн производствиг хойр холван икдүлхин төлә ән ирәңгъгү, американск промышленн өслтин йовудиг зөвәрт, 3,6 процент давдж гарчана».

Цаарандн Хьюз, наадк орн-нутгудин, нег үлү, татг делпрлтә оли-әмтнд, советск күңмдје өврмдж үзүлнә гидж темдлжәнә. «Мана үйгирин нүднд ән түрмшгин орн-нутг бә-әснәси, чидлтә орн-нутг болв. Ән — зөбр үлдләдж авси уга. Ән бийн әврәнн күчәр үүдәв. Даджрулджах классин дилврин теорий, даджрулджах келн әмтиг өргдүлгънә тууджлч ноолданд бүрдәлгәси. Тегәд, шиндлдж хәләгъачир — нарт делкән түрдјәх орн-нутгуд — әнүг медлгъяр болн өргмдјәр хәләдж чадхмн». Соединени Штатс ним кест оли-джилн әрцд Советск Союзла күүндвр келгә бәәгъад болн хагългәд уга төрмүдин шиндвриг хәәгъад бәәгъад бәәсндн Хьюз берк гидгяр шалгъджана. Ән иигдж герчдлжәнә: «Биди — неги гисиң орн-нутгвдн, әнү-нлә Советск Союз дәнә әс гидж политическ төрмүд ярулдж дигалгънә тускар күүндвр кедж чадх билә, —

цуг күүндвр келгънд иткл уга болл-гънә Деед үзтг иткмджин шиндж болджана гидж зүткдјәх, Деед үгиги неги гисиң орн-нутгн болджана вди».

«Келдј, келдј, советск премьер Америкд ирхд американск дипломатий дала дурта бшәр збшәрв» — гидж Хьюз цаарандн герчдлжәнә; болв американск хоома көдмшнин ашд зугд күдәгдсн: сүл тоодн политическ халхәси өркән уга, кедгх болм дүн-гәгъяр ноолдси, болм дүн-гәгъяр хооран саагдси, психологическ халхд дипломатическ дилгдлгън.

Советск Союзла хойр халхин күүндвр келгън өрки уга кергтә гидж темдлгәд, Хьюз герчдлжәнә: «Тегәд американск политикниг хәрү өгх сурвр, хойр халхин күүндвр болх өдр-иг тесдј күләдј болхий гисиңд бәәхш. Ән өдр ирхми. Әнүңд американск дипломатий политическ болн күү-лшиң хәләлгънә болдгдгий гисиң сурвр болджана».

Централн Европд дәнә хүврлтин тускар сурвр, урндн өльч бәәси Кеннана хәләңиң дөн-гиджәхән Хьюз зааджана. Түүнәс талдан ән иигдж кеджәнә: «Дәнә туск бәәдләр хооридан тәвләдј өсллгънә дахулгдј, Германиг негдүлгънә туск политическ төрт тәвләдј өсллгънә кедгх зөвтә. Американск политикниг халхәс — тәвдј өглгън ямаран кирцәтә болд болв чиги, ән шүүгдлгън болдж гаршго, хәрнә нам политическ чик хәләңәр болхла, шүүвр болдж гархми. Юн-гәд гиллә, Германиг негдүлгън — мез сулдан кечч сунгъгъврар кедгхми гидж урндн даалгъвр авдси учрн, политикниг бәрцәр биш, политикниг сәәнәр йилгъдј бәрхәс зулдж кедси бәәсми».

Китдин Оли-әмтнә Республикиг итклго бәәх американск политикниг Хьюз бас ик хурцар шалгъдј, «ирх нег цагт» Китдлә дипломатическ залгълдан токтәлхми гидж герчдлжәнә. Тер хоорнд, Соединени Штатс, «харсг уга арлмудт дәнә гүдјрмг харсәт бүрдәгъад, әс гидж американск журналиствр одхиг күчнәс политическ хәләңәр уурулад — ним үүлдврмүдин ашд Китдлә бәәдлн муурулхәс саагдј, бийән бәрдјәх кергтә гидж автор герчдлжәнә.

Аш сүүднн Хьюз, газдин политикниг туст үүнәс деер чик хаалгъяр әс йовдми болхла, хөбиң нарт делкән туск төрмүдт Америкниг чинрн буурхәс икәр саагдј келдјәнә.